SPRAWDZIAN · WOS

Sprawdzian z polityki i kultury politycznej

Grupa A

WOS: kultura polityczna, partie, wybory i ideologie

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Państwowa Komisja Wyborcza (PKW) w Polsce

(A) decyduje, kto wygra wybory, na podstawie sondaży i opinii ekspertów
(B) organizuje i nadzoruje przebieg wyborów oraz ogłasza wyniki
(C) mianuje posłów i senatorów spośród kandydatów zgłoszonych przez partie
(D) tworzy prawo wyborcze i uchwala zmiany w kodeksie wyborczym

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Chadecja (chrześcijańska demokracja) łączy

(A) konserwatywne wartości społeczne z umiarkowaną polityką gospodarczą i integracją europejską
(B) ateistyczne wartości laickie z socjalistyczną gospodarką planową i nacjonalizacją przemysłu
(C) anarchistyczną krytykę państwa z radykalną polityką ekologiczną i demokracją oddolną
(D) nacjonalistyczne wartości społeczne z izolacjonizmem gospodarczym i sprzeciwem wobec UE

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–4 pkt)

Dopasuj ideologię do jej kluczowego postulatu ekonomicznego.

1. Liberalizm klasyczny	...	A. Państwo opiekuńcze, redystrybucja dochodów
2. Socjalizm	...	B. Ochrona tradycyjnych instytucji, ewolucyjne zmiany
3. Socjaldemokracja	...	C. Społeczna własność środków produkcji
4. Konserwatyzm	...	D. Wolny rynek, minimalna interwencja państwa

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj typ systemu partyjnego do jego charakterystyki.

1. System dwupartyjny	...	A. dwie dominujące partie na zmianę sprawują władzę (np. USA, Wielka Brytania)
2. System wielopartyjny	...	B. jedna partia dominuje, inne są dozwolone ale marginalizowane (np. dawna RPA)
3. System jednopartyjny	...	C. wiele partii, konieczność koalicji rządowych (np. Polska, Niemcy)
4. System partii dominującej	...	D. tylko jedna legalna partia — inne są zakazane (reżimy autorytarne)

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Według klasyfikacji Gabriela Almonda i Sidneya Verby wyróżnia się trzy typy kultury politycznej. W kulturze (1) _____ obywatele mają niewielką wiedzę o systemie politycznym i praktycznie nie angażują się w życie publiczne. W kulturze (2) _____ obywatele są świadomi działania władzy, lecz pozostają biernymi odbiorcami jej decyzji, bez aktywnego udziału. W kulturze (3) _____ obywatele aktywnie uczestniczą w procesach politycznych i mają poczucie realnego wpływu na decyzje władzy.

(1) uczestniczącej / parafialnej / poddańczej
(2) parafialnej / uczestniczącej / poddańczej
(3) uczestniczącej / poddańczej / parafialnej

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki.

Proces kształtowania się poglądów, postaw i wartości politycznych jednostki pod wpływem rodziny, szkoły i mediów nazywamy (1) _____. Zjawisko nieuczestniczenia obywateli w wyborach, mimo posiadania takiego prawa, nazywamy (2) _____.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Podaj argument ZA i argument PRZECIW obniżeniu progu wyborczego z 5% do 3% w wyborach do Sejmu.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym jest lobbing, i podaj jeden argument za koniecznością jego jawności.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Porównaj ordynację proporcjonalną i większościową. Podaj jedną zaletę i jedną wadę każdej.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij pojęcie „klasa polityczna” i podaj jeden argument krytyczny wobec jej istnienia w demokracji.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/wos/polityka-i-kultura-polityczna

Sprawdzian z polityki i kultury politycznej

Grupa B

WOS: kultura polityczna, partie, wybory i ideologie

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 23

10 zadań, 23 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Propaganda różni się od perswazji (przekonywania) przede wszystkim tym, że propaganda:

(A) zawsze odwołuje się do logicznych argumentów opartych na weryfikowalnych faktach

(B) jest stosowana wyłącznie przez demokratyczne rządy w celach edukacyjnych

(C) dąży do manipulacji postawami i emocjami, często ukrywając swoje cele i stosując techniki dezinformacji

(D) polega na jawnym przedstawianiu wielu punktów widzenia w celu umożliwienia odbiorcy dokonania świadomego wyboru

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Zgodnie z prawem Duvergera ordynacja większościowa w okręgach jednomandatowych sprzyja:

(A) powstawaniu systemu wielopartyjnego z wieloma małymi partiami

(B) stałej rotacji koalicji w parlamencie

(C) kształtowaniu się systemu dwupartyjnego

(D) całkowitej likwidacji partii opozycyjnych

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–4 pkt)

Dopasuj ideologię do kluczowego hasła.

1. Konserwatyzm	...	A. Wolność jednostki i prawa obywatelskie
2. Liberalizm	...	B. Minimalne państwo i nieingerencja
3. Libertarianizm	...	C. Tradycja, porządek i ciągłość
4. Socjaldemokracja	...	D. Sprawiedliwość społeczna i państwo opiekuńcze

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj ideologię polityczną do jednej z jej kluczowych wartości lub twierdzeń.

1. Socjalizm	...	A. priorytet wolności jednostki i minimalnej ingerencji państwa w gospodarkę
2. Liberalizm klasyczny	...	B. tradycja, porządek społeczny i ostrożność wobec gwałtownych zmian jako wartości nadrzędne
3. Konserwatyzm	...	C. równość i sprawiedliwość społeczna osiągana przez redystrybucję i kontrolę środków produkcji
4. Zielona polityka (ekologizm)	...	D. ochrona środowiska, zrównoważony rozwój i solidarność międzypokoleniowa jako podstawy polityki

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–3 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

W typologii kultury politycznej Gabriela Almonda i Sidneya Verby wyróżniono trzy typy: kulturę (1) _____, w której obywatele nie mają świadomości systemu politycznego ani oczekiwań wobec władzy; kulturę (2) _____, w której obywatele są świadomi systemu, lecz pozostają biernymi odbiorcami decyzji władzy; oraz kulturę (3) _____, w której obywatele aktywnie uczestniczą w procesach politycznych i wpływają na decyzje władzy.

(1) poddańczą / uczestniczącą / parafialną (zaściankową)
(2) poddańczą / parafialną / uczestniczącą
(3) poddańczą / parafialną / uczestniczącą

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki, wybierając wyrażenia z listy.

Zgodnie z typologią Gabriela Almonda i Sidneya Verby, kultura polityczna, w której obywatele znają system polityczny i jego decyzje, lecz pozostają wobec niego bierni, nazywana jest kulturą (1) _____, w odróżnieniu od kultury (2) _____, w której obywatele aktywnie uczestniczą w procesach politycznych.

(1) poddańczą / obywatelską / parafialną / plemienną
(2) plemienną / uczestniczącą / autorytarną / parafialną

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wyjaśnij różnicę między populizmem a demagogią. Podaj po jednym przykładzie.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega zjawisko absencji wyborczej (niskiej frekwencji w wyborach). Podaj jedną przyczynę tego zjawiska we współczesnych demokracjach.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, na czym polega zjawisko absencji wyborczej (apatii politycznej). Wskaż jedną możliwą przyczynę tego zjawiska we współczesnych demokracjach.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym jest absencja wyborcza. Podaj dwa możliwe powody niskiej frekwencji.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/wos/polityka-i-kultura-polityczna

KLUCZ ODPOWIEDZI · DLA NAUCZYCIELA

Sprawdzian z polityki i kultury politycznej

Grupa A

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **A**

3. (4 pkt) **1–D, 2–C, 3–A, 4–B** — po 1 pkt za parę

4. (4 pkt) **1–A, 2–C, 3–D, 4–B** — po 1 pkt za parę

5. (3 pkt) **(1) parafialnej; (2) poddańczej; (3) uczestniczącej** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) **(1) socjalizacją polityczną; (2) absencją wyborczą** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: ZA: Więcej partii w Sejmie → lepsze odzwierciedlenie różnorodności poglądów społeczeństwa, mniejsze marnowanie głosów. PRZECIW: Fragmentacja parlamentu → trudniejsze budowanie stabilnych koalicji, ryzyko paraliżu legislacyjnego.
Punktacja: Argument za (1 pkt), argument przeciw (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Lobbing to działania grup interesu zmierzające do wpływania na decyzje władz i treść prawa. Jawność lobbingu jest potrzebna, aby obywatele mogli kontrolować, kto i w czyim interesie wpływa na decyzje, co ogranicza ryzyko korupcji.
Punktacja: Wyjaśnienie pojęcia (oddziaływanie grup interesu na decydentów w celu wpływania na treść prawa lub decyzji) – 1 pkt; poprawny argument za jawnością (przejrzystość procesu decyzyjnego, zapobieganie korupcji, kontrola obywatelska) – 1 pkt. Maksymalnie 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Proporcjonalna: + lepsze odzwierciedlenie woli wyborców; − fragmentacja parlamentu. Większościowa: + silne, stabilne rządy; − mniejsze partie bez szans na mandaty.
Punktacja: 2 zalety + 2 wady = 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Klasa polityczna: zamknięta grupa zawodowych polityków kontrolujących życie polityczne, oderwana od „zwykłych" obywateli. Krytyka: elityzm — politycy stają się kastą dbającą o własne interesy, co podważa ideał demokracji jako rządów ludu.
Punktacja: Definicja (1), krytyka (1).

Grupa B

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **C**

3. (4 pkt) **1–C, 2–A, 3–B, 4–D** — po 1 pkt za parę

4. (4 pkt) **1–C, 2–A, 3–B, 4–D** — po 1 pkt za parę

5. (3 pkt) **(1) parafialną (zaściankową); (2) poddańczą; (3) uczestniczącą** — po 1 pkt za lukę

6. (2 pkt) **(1) poddańczą; (2) uczestniczącą** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Populizm — ideologia/styl polityczny odwołujący się do „woli ludu" przeciw „elitom", obiecujący proste rozwiązania złożonych problemów. Demagogia — celowe manipulowanie emocjami, przesadne obietnice i fałszywe argumenty. Przykład populizmu: hasło „oddajmy władzę zwykłym ludziom". Demagogia: obiecywanie podwyżki emerytur o 200% bez wskazania źródła finansowania.
Punktacja: Definicje (1 pkt), przykłady (1 pkt).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Absencja wyborcza to zjawisko polegające na niebraniu udziału przez uprawnionych obywateli w głosowaniu, co przekłada się na niską frekwencję wyborczą. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest poczucie braku realnego wpływu pojedynczego głosu na wynik wyborów oraz brak zaufania obywateli do klasy politycznej i instytucji państwowych.
Punktacja: Poprawne wyjaśnienie istoty absencji wyborczej (1 pkt) + trafna przyczyna, np. brak zaufania do polityków, poczucie braku wpływu na wynik, apatia polityczna (1 pkt). Max 2 pkt.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Absencja wyborcza (apatia polityczna) to zjawisko polegające na dobrowolnej rezygnacji uprawnionych obywateli z udziału w głosowaniu. Jedną z jej przyczyn jest brak zaufania do polityków i instytucji publicznych, prowadzący do przekonania, że udział w wyborach nie wpłynie realnie na sytuację obywatela. Punktacja: Poprawne wyjaśnienie zjawiska (niski, dobrowolny udział obywateli uprawnionych do głosowania w wyborach) — 1 pkt. Trafne wskazanie przyczyny (np. brak zaufania do polityków, poczucie braku wpływu na wynik wyborów, zmęczenie polityką) — 1 pkt. Łącznie 2 pkt.

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Absencja wyborcza — nieuczestniczenie uprawnionych obywateli w wyborach/referendum. Powody: 1) Brak zaufania do polityków i przekonanie, że „głos nic nie zmieni". 2) Trudności logistyczne — brak dnia wolnego, trudny dojazd do lokalu wyborczego, brak głosowania korespondencyjnego. Punktacja: Definicja (1 pkt), 2 powody (1 pkt).

Skala ocen (orientacyjna, 23 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	21–23 pkt
dobry (4)	18–20 pkt
dostateczny (3)	12–17 pkt
dopuszczający (2)	7–11 pkt
niedostateczny (1)	0–6 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/wos/polityka-i-kultura-polityczna**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.